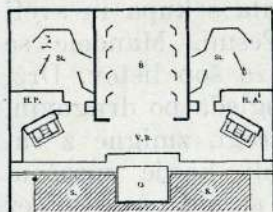
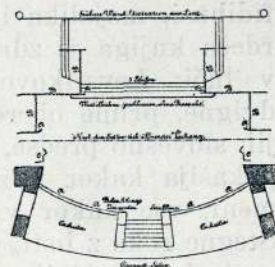

teljev Pečarja, Metelka, Šolarja, ki jih je pravkar zapustil. Dežmanu, ki jih je z listom potegnil, niso zamerili, Bleiweisa spoštujejo, Jerana ne razumejo. Koseskemu prizanašajo. Cegnarja cenijo po vrednosti, Valjavca vzporejajo z Uhlandom. Njihov bog pa je Levstik. Ne umejo ga sicer. Zakaj neki noče delati mature? Stritarju zavidajo, da se tiče ž njim. Zamerijo mu pa, da je visok in mož »druge baže« ... Po abecednem redu so se razvrstili: V a c l a v je prvi. Najmlajši je, še negoden in vendar bolno zrel. Z neznansko naglico meri pot v življenje. Ena bolest ga postara, treh radosti je treba, preden se mu lice znova pomladi. Strašno je lepo to lice. Tako nenadno prehaja iz solnca v noč. Bledi človek hodi z drugovi in jim je vendar, kakor da ga ni. Drag jim je in jim je vendar v bridkost. Kakor da se ga boje. Le S i m o n mu je bližji. Jenko ve, da se Bril krčevito bori ž njim. Z bridko ironijo izpoveduje svojo zavist, da mu verzi ne teko kakor Jenku. Jenko bi se rad približal nesrečnemu, protejskemu tekmeču, a se ne zna, se ne more. Preveč je sam po sebi, preveč je cvet svojega obnebja. Prestar je, da bi bil Vaclavu brat, za mentorja pa je — premlad ...

Polno moško zrelost očituje v družbi »Bog oče«, kakor pravijo E r j a v c u. Francé je Ljubljčan. Očeta so mu ubili mesarji, mater je poveljala romantika sladke pravljice, da je bila najlepše ljubljansko dekle. Sam je zrastel tršato in krepko in zdravo kakor iz kmetiške idile na Polici med huzarji. Nič prometejskega ni v njem, komaj je rahla senca nekake osodnostne vere. Ljubi berilo, a nad vse mu je drag Stifter. Iz drobnih gub kraj dobrih, rjavih oči veje prizanesljiva hudomušnost, dobrohotna zlost: šalica — žalica. Drugovi vedo o njem, da ve že zdaj več nego profesor Mitteis, da občuje z Dežmanom, ki je strašno učen, in da zahaja v Šiško k slovitemu naravoznancu »Šnakšnepsovskemu«. Erjavec je bil, ki je pritegnil v Vaje Ivana Tuška, kateremu so zdeli priimek »ovce« zaradi njegove pohlevne nravi. Tisto ljubi, kar Erjavec, katerega slepo obožuje. Saj pove prav tisto, kar Erjavec, a Francé ve, da pove včasih bolje: po selško, po domače, po šoli iz peresa Šolarjevega ...

OBERAMMERGAU,
TLORIS SCENE.

DVRNO IN NACIO-
NALNO GLEDALIŠČE
V MONAKOVEM.
(SHAKESPEAREJEV ODER.)

Neločljiva sta oba Valentina, Mandelc in Zarnik. Čudaško sta pietetna. Mandelc obožuje mater, ki je perica, Zarnik baha z očetom nič manj kakor po požaru v cukrarni, ko je ceste pometal. Deželska kri sta. Ne v obleki ne v besedi se ne bosta zatajila, a Ljubljano poznata kot lasten žep. Njiju prijateljstvo je večno zbadanje. Ne sličita si, a spolnjujeta se: o Mandelcu je rekel Tušek, da sliči ruskemu carjeviču Aleksandru, Zarnik je sam o sebi povedal, dasi je najlepši, a da svoje kozave kože v zrcalu ne gleda. Mandelčev izraz je francoski kupletski humor, Zarnik je trpko robot, nemško predmetni satirik. Mandelc ima obzorje, Zarnik neposredno iznajdljivost. Da bi Zarnika simetrično uravnovesili z Erjavcem, so ga drugovi nazvali renesančno domače: »Oča Pan« ... Oča Pan pa je postal: »oče slovenskih taborov« ...

* * *

Recimo, da se dvigne zastor. Tedaj se je glavni del prve seje Vajevecev že odigral. Prostor je seveda še isti: Mandelčeva in Polšetova soba v Eggenbergerjevi hiši. Stenska ura, ki kaže šest, miza, stoli, okno. Na mizi luč, ki je živeje zažuborela, čim se je ustalila ob oknu meglena ljubljanska noč. Zadaž na levi postelja v polumraku. Ob njej sloni Martin Polše. Ob mizi sedijo Vajeveci. Luč je vsa lica mistično razvnela, da sijejo kakor v teatraški von Wernerjeve Sedanske noči. Štirje obrazi so polno čelje: Erjavec, Tušek, Mandelc, Zarnik. Njim na desni in levi dva profila: Jenko in Bril. Rahlo vstran prazen stol, Polšetov. Zarnikova dijaška pipa in Mandelčeva kitara na stolu. Na mizi šop listov, pisalno orodje, posoda s